

Natuurinclusief bouwen als basis

Als gebouwen en infrastructuur worden ontworpen en gebouwd met aandacht voor biodiversiteit en ecologische duurzaamheid, spreken we van natuurinclusief bouwen. Hiermee vermindert de negatieve impact van de bouwsector op het milieu en dragen we bij aan een gezondere leefomgeving voor mens en natuur. Als dat niet al het streven is van ontwerpers, productontwikkelaars en bouwers, dan helpt regionale, landelijke en Europese regelgeving voor het behoud en versterking van biodiversiteit.

Een van de belangrijkste redenen om natuurinclusief te bouwen is het behoud en de versterking van biodiversiteit. Door elementen zoals groene daken, gevelbegroeiing, nestkasten en waterpartijen in bouwprojecten te integreren, kunnen leefgebieden voor vogels, insecten en kleine zoogdieren worden behouden of zelfs uitgebreid. Dit is essentieel, aangezien de verstedelijking vaak leidt tot habitatverlies en de afname van verschillende dier- en plantensoorten.

KLIMAATADAPTATIE EN HITTESTRESS

Natuurinclusieve ontwerpen helpen steden beter bestand te maken tegen klimaatverandering. Groene daken en gevels zorgen voor verkoeling in de zomer, verminderen de opwarming van stedelijke gebieden (hittestress) en verbeteren de luchtkwaliteit. Daarnaast bevorderen bomen en planten de opname van CO₂ en fijnstof, wat bijdraagt aan een schonere en gezondere leefomgeving.

WATERBEHEER EN DUURZAAMHEID

Groene infrastructuur helpt bij het opvangen en vasthouden van regenwater, wat wateroverlast vermindert en verdroging tegengaat. Dit is vooral belangrijk in tijden van extreem weer, waarbij afwisselend droogte en hevige regenval steeds vaker voorkomen. Door het integreren van wadi's, groene daken en waterdoorlatende bestrating wordt regenwater beter gereguleerd en gebruikt.

GEZONDHEID EN WELZIJN VAN MENSEN

Een groene woon- en werkomgeving heeft bewezen positieve effecten op de mentale en fysieke gezondheid van mensen. Natuur in de bebouwde omgeving vermindert stress, stimuleert beweging en bevordert sociale interactie. Bovendien verbeteren natuurlijke elementen de esthetische waarde van een gebouw of wijk, wat leidt tot een prettiger leefklimaat en hogere vastgoedwaarde.

ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE VOORDELEN

Hoewel natuurinclusief bouwen soms hogere initiële kosten met zich meebrengt, bespaart het op de lange termijn geld door lagere energiekosten, verbeterd waterbeheer en verminderde gezondheidskosten. Daarnaast kan het bijdragen aan een positieve reputatie voor ontwikkelaars en gemeenten, wat leidt tot meer draagvlak en waardering binnen de samenleving.

INTEGRAAL DENKEN

Eén van de eerste organisaties die natuurinclusief bouwen uitdraagt, is NL Greenlabel. Ze beheren een integraal concept van duurzaamheid dat urgente opgaves zoals klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteitsherstel en maatschappelijk draagvlak met elkaar verbindt. Enkele van de uitgangspunten van hun werkwijze;

- Een gezonde, groene en natuurinclusieve stedelijke leefomgeving voor iedereen;
- Behouden en versterken van de kwaliteit van de bestaande omgeving;
- Groen als toegevoegde waarde, niet als decoratie;
- Gebouwen te gast in het landschap.

Hoewel vandaag nog steeds veel inspanning voor natuurinclusief bouwen wordt gezien als belemmerend voor het bouwproces en duur, is veel al wel wettelijk vastgelegd. Wet- en regelgeving en stimuleringsmaatregelen op regionaal, landelijk en Europees niveau maken dat natuurinclusiviteit steeds meer als basis wordt gezien voor nieuw- en verbouw.

De Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking is getreden, bundelt en vereenvoudigt de regels voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur. Een van de doelstellingen van deze wet is een gezonde en duurzame leefomgeving, waardoor natuurinclusief bouwen een belangrijk onderdeel wordt van toekomstige bouw- en ontwikkelingsplannen.

De Omgevingswet stimuleert natuurinclusief bouwen onder meer door integraal beleid, waarin gemeenten en provincies meer ruimte krijgen om natuurinclusieve maatregelen te verplichten in omgevingsplannen; als ook het vaststellen van duurzame gebiedsontwikkeling, waarin voor projecten moet worden aangetoond hoe zij bijdragen aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving.

DE NATIONALE MILIEUDATABASE (NMD)

De Nationale Milieudatabase (NMD) is een essentieel instrument voor het verduurzamen van de bouwsector in Nederland. Deze database bevat milieu-impactgegevens van bouwmaterialen en -producten, waardoor ontwikkelaars, architecten en aannemers inzicht krijgen in de ecologische footprint van hun keuzes.

Door milieuvriendelijke materialen te kiezen op basis van NMD-data, kunnen bouwprojecten bijdragen aan een gezondere leefomgeving en biodiversiteit. Dit maakt de NMD een onmisbare tool voor toekomstbestendig en natuurinclusief bouwen.

De NMD vormt de basis voor de MPG-berekening, die verplicht is voor nieuwbouwprojecten in Nederland. Hiermee wordt de milieubelasting van een gebouw per vierkante meter per jaar bepaald. Hoe lager de MPG-score, hoe duurzamer het gebouw.

Architecten, aannemers en ontwikkelaars kunnen materialen selecteren op basis van hun milieuprestatie. Dit helpt bij het kiezen van biobased, circulaire of gerecyclede materialen die de ecologische impact verminderen.

De NMD wordt gebruikt bij duurzaamheidskeurmerken zoals BREEAM-NL, LEED en GPR Gebouw, waardoor bouwprojecten beter scoren op duurzaamheid en natuurinclusiviteit. De overheid gebruikt de NMD om milieueisen te formuleren in wetgeving zoals het Bouwbesluit en de Omgevingswet, waarmee natuurinclusief en circulair bouwen wordt bevorderd.

EU TAXONOMIE VERSTERKT NATUURINCLUSIEF BOUWEN

De EU Taxonomie is een classificatiesysteem dat bepaalt welke economische activiteiten als duurzaam worden beschouwd binnen de Europese Unie. Dit instrument speelt een cruciale rol in het stimuleren van natuurinclusief bouwen, doordat het investeringen richting milieuvriendelijke projecten stuurt en duidelijke criteria stelt voor duurzame bouwpraktijken.

Door natuurinclusief bouwen sterker te verankeren in de EU Taxonomie, wordt het aantrekkelijker voor investeerders en beleidsmakers om groenere bouwoplossingen te kiezen. Dit draagt bij aan klimaatbestendige, gezonde en biodiverse leefomgevingen binnen Europa.

VERPLICHT RAPPORTEREN

De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is een Europese richtlijn die bedrijven verplicht om transparanter te rapporteren over duurzaamheidsprestaties, waaronder milieu-impact en biodiversiteit. Dit biedt een sterke kans om natuurinclusief bouwen verder te stimuleren en te verankeren binnen de bouwsector.

Vanaf 2024 moeten grote en middelgrote bedrijven binnen de EU rapporteren over hun impact op milieu, sociale aspecten en governance (ESG). Dit betekent dat bouwbedrijven en projectontwikkelaars inzicht moeten geven in hoe hun projecten bijdragen aan biodiversiteit en klimaatadaptatie, en dat duurzaamheidsmaatregelen, zoals groene daken, waterberging en ecologische corridors, concreet moeten worden vastgelegd in rapportages. ■

BELANGRIJKE REGELGEVING

In Nederland wordt natuurinclusief bouwen gestimuleerd door een combinatie van wetgeving, beleidskaders en initiatieven die bijdragen aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en duurzame gebiedsontwikkeling.

- Omgevingswet (2024) – Bevordert een integrale aanpak van ruimtelijke ordening en verplicht gemeenten om natuur en klimaatadaptatie mee te nemen in omgevingsplannen.
- Bouwbesluit 2012 (vernieuwd) – Bevat eisen voor energieprestatie en milieu-impact, met ruimte voor groene innovaties zoals groene daken en klimaatadaptatieve maatregelen.
- Wet natuurbescherming – Beschermt flora en fauna en stelt eisen aan bouwprojecten die impact hebben op beschermde soorten en ecosystemen.
- EU Taxonomie & CSRD – Europese richtlijnen die duurzaamheidscriteria voor investeringen en rapportageverplichtingen vastleggen, waardoor natuurinclusief bouwen aantrekkelijker wordt.

BELANGRIJKE INITIATIEVEN

- Bouwagenda & Klimaatakkoord – Bevorderen circulair en natuurinclusief bouwen als onderdeel van de transitie naar een duurzame bouwsector.
- Groenblauwe Netwerken & NL Greenlabel – Stimuleren natuurinclusieve ontwerpen en bieden certificeringen voor duurzame projecten.
- Biodiversiteitsstrategie 2030 – Streeft naar vergroening en herstel van ecosystemen in stedelijke gebieden.

Dit artikel kunt u lezen op www.dakweb.nl